

Sygn. akt XI Ns 1548/15

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu XI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Paweł Liberadzki

Protokolant ST. Sekr. Sąd. Mirosława Prusaczyk

Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 września 2016 r. w T..

sprawy z wniosku

D. T.

z udziałem

E. W.

P. S.

L. M.

A. M.

o stwierdzenie nabycia spadku po:

Z. M.

I. stwierdza, że spadek po Z. M.

zmarłym dnia 17 maja 2015 r. w T.

mającym ostatnie zwykłe miejsce pobytu w T.

na podstawie testamentu szczególnego z 15 maja 2015 r., otwartego i ogłoszonego przed Sądem Rejonowym w Toruniu dnia 14 września 2016 r. w sprawie XI Ns 1548/15 nabyła wprost w całości D. T.:

II. ustala iż każdy uczestnik postępowania ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni D. T. złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po Z. M..

SĄD USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Z. M. zmarł 17 maja 2015r. w T., gdzie ostatnio zamieszkiwał [dowód: odpis aktu zgonu k. 3 akt]. Spadkodawca w chwili śmierci był rozwiedziony, związek małżeński zawierał jeden raz. Z tego związku małżeńskiego urodziły się cztery córki: E. W., P. S., L. M. i A. M.. Spadkodawca nie pozostawił dzieci pozamałżeńskich ani przysposobionych. Nikt ze spadkobierców nie składał oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, ani nie zrzekał się dziedziczenia. Nikt nie był uznany przez Sąd za niegodnego dziedziczenia. U notariusza nie był sporządzany akt poświadczenia dziedziczenia po Z. M.. [dowód: zapewnienie k. 161 akt].

Spadkodawca pozostawił testament ustny sporządzony w dniu 15 maja 2015r., w którym do całości spadku powołał wnioskodawczynię D. T.. [dowód: protokół k. 5 akt].

W dniu 15 maja 2015r. spadkodawca został odwiedzony w swoim mieszkaniu przez N. G., A. Ł., A. G., R. S., B. S., O. F.. Świadkowie M. Ł., O. F., A. G., N. G. przyjechali w odwiedziny z G.. Wszyscy przyjaźnili się ze spadkodawcą. Z. M. był masażystą. Wykonywał usługi dla N. G., M. Ł., A. G.. W tym celu odwiedzał w/w osoby w G.. Z usług spadkodawcy korzystał także O. F., który przez dwa lata był zawodnikiem klubu żużlowego. Po przyjeździe gości Z. M. oświadczył, iż chce wyrazić swoją wolę na wypadek śmierci. Spadkodawca ustnie oświadczył, iż na wypadek śmierci cały spadek ma otrzymać jego życiowa partnerka D. T.. W czasie kiedy spadkodawca to mówił byli obecni wszyscy przybyli goście oraz wnioskodawczynie D. T.. Spadkodawca siedział, nie mógł pisać, w związku z czym jego oświadczenie spisała N. G.. W czasie spisania ostatniej woli Z. M., do osób które przyjechały z G. dołączyła siostrzenica spadkodawcy R. S.. Po spisaniu protokołu z treści testamentu podpisali go wszyscy obecni z wyjątkiem wnioskodawczynie oraz spadkodawca. [dowód: zeznania świadków: M. Ł. k. 151 V, 152, O. F. k. 152, A. G. k. 152v, B. S. k. 152v – 153, N. G. k. 162, R. S. k. 163, przesłuchanie wnioskodawczynie k. 166 akt].

Z. M. chorował na nowotwór [dowód: bezsporne].

Spadkodawca do chwili śmierci był osobą w pełni świadomą i nie miał kłopotów jeśli chodzi o kontakt z otoczeniem. Miał pełną świadomość znaczenia czynności, które podejmuje [dowód: zeznania świadków M. Ł. k. 151v, O. F. k. 152, B. S. k. 153, B. B. k. 161v, N. G. k.162, E. K. k. 162v, R. S. k. 163, P. W. k. 163v, przesłuchanie wnioskodawczynie k. 166, 166v].

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przesłuchania wnioskodawczynie oraz zeznań świadków, dołączonych do akt dokumentów oraz opinii biegłych lekarzy.

Bezspornym w sprawie był krąg spadkobierców ustawowych, fakt, iż nie były składane oświadczenia spadkowe ani zawierana umowa zrzeczenia się dziedziczenia. Bezspornym było również to, że nie był sporządzany akt poświadczenia dziedziczenia.

Kwestą sporną, którą musiał rozstrzygnąć Sąd była ważność ewentualnego testamentu ustnego sporządzonego 15 maja 2015r.

Sąd dał wiarę świadkom N. G., A. G., B. S. i O. F.. Są to osoby zamieszkałe w G.. Znały one spadkodawcę z tego powodu, że świadczył usługi jako masażysta. Jak się wydaje przy tej okazji zaprzyjaźniły się z nim. Świadek O. F. oświadczył, że był uzależniony od masażu spadkodawcy. Świadkowie ci nie byli związani z rodziną spadkodawcy, ani z jego partnerką życiową D. T.. Ich zeznania są zgodne. Nie ma racjonalnego powodu, aby wykazywali się stronniczością na rzecz którejkolwiek ze stron. Sąd dał wiarę również zeznaniom świadka R. S. – krewnej spadkodawcy, co do tego, że była świadkiem składania oświadczenia woli przez spadkodawcę. Jak wyjaśniła przybyła w trakcie spisania testamentu, jednakże słyszała wolę spadkodawcy wyrażoną ustnie.

Z zeznań świadków wynika, że protokół testamentu ustnego został spisany bezpośrednio po wyrażeniu ostatniej woli przez spadkodawcę. Świadkowie byli zgodni co do tego, że podpisali protokół zaraz po jego spisaniu i uczynił to też spadkodawca.

Sąd ustalił opisany powyżej przebieg wyrażenia ostatniej woli spadkodawcy i jej spisania zgodnie z zeznaniami świadków uczestniczących w czynności wobec braku dowodów przeciwnych.

Uczestniczki kwestionowały stan świadomości spadkodawcy w chwili sporządzenia testamentu i jego zdolność testowania.

Na okoliczność stanu psychicznego spadkodawcy Sąd przeprowadził dowody z zeznań świadków. Wszyscy świadkowie nie zauważyli objawów świadczących o zaburzeniach świadomości spadkodawcy. Należy tu wymienić zeznania świadków: M. Ł., O. F., A. G., B. B., N. G., E. K., R. S. i P. W.. Potwierdziła to również wnioskodawczynie składając wyjaśnienia jako strona.

Celem wyjaśnienia zdolności spadkodawcy do testowania Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatry i psychologa. Biegli ci dysponowali dokumentacją lekarską dołączoną do akt sprawy. Biegli stwierdzili we wnioskach końcowych, że w momencie sporządzenia testamentu ustnego w dniu 15 maja 2015r. spadkodawca Z. M. był w stanie świadomie i swobodnie powziąć decyzję i wyrazić swoją wolę. Opinia ta nie była przez strony kwestionowana.

Zgodnie z treścią art. 952 paragraf 1 kodeksu cywilnego jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków.

Kwestia jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków została przez Sąd ustalona. Zgodnie z ustaleniami Sądu przy składaniu oświadczenia woli przez spadkodawcę było obecnych pięciu świadków. Żaden z nich nie podlegał wyłączeniu w oparciu o art. 957 kodeksu cywilnego.

Kwestą rozważań Sądu było to czy zachowanie zwykłej formy testamentu było niemożliwe lub znacznie utrudnione. Z zeznań świadków wynika, że spadkodawca nie był w stanie samodzielnie spisać całego testamentu. Jak wynika z zeznań świadka R. S. spadkodawca wprost oświadczył, że nie jest w stanie napisać całego testamentu. Z wyjaśnień wnioskodawczyni wynika, że spadkodawca już wcześniej prosił inne osoby o spisanie jego testamentu. W świetle ustaleń Sądu należy więc przyjąć, że zachowanie zwykłej formy testamentu poprzez sporządzenie testamentu własnoręcznego było niemożliwe.

Zwykłą formą testamentu jest też testament notarialny. Przyjąć należy obiektywnie, że sporządzenie testamentu w tej formie było możliwe. W zeznaniach świadków pojawia się stwierdzenie, iż spadkodawca zamierzał „uregulować swoje sprawy notarialnie”. Można jednak zdaniem Sądu przyjąć, że sporządzenie tego testamentu w konkretnej sytuacji było utrudnione. Z. M. nie był w stanie udać się do notariusza. Dzień 15 maja 2015r. to dzień tygodnia piątek. Kontakt z kancelarią notarialną celem uzgodnienia wizyty notariusza w tym okresie był więc utrudniony. Dotyczy to w szczególności dwóch kolejnych dni poprzedzających śmierć spadkodawcy. Tak więc zdaniem Sądu zachowanie formy testamentu notarialnego należy uznać za znacznie utrudnione.

Przesłanką ważności testamentu ustnego jest też obawa rychłej śmierci. Z zeznań świadków nie wynika, aby spadkodawca w ich obecności wyrażał obawę, iż wkrótce umrze. Niektórzy świadkowie jak O. F., N. G., R. S. podkreślali, że spadkodawca miał plany na przyszłość i nie spodziewał się śmierci. Zgodnie jednak z przyjętą w orzecznictwie linią do obawy rychłej śmierci należy podchodzić subiektywnie. Być może spadkodawca w okresie przed śmiercią mówił o planach na przyszłość lub o zamiarze zawarcia związku małżeńskiego, jednakże coś musiało spowodować, iż zdecydował się na wyrażenie woli ustnie. Być może świadkowie byli istotnie zaskoczeni zgonem spadkodawcy, jednakże należy mieć na uwadze, iż zgon ten nastąpił dwa dni po sporządzeniu testamentu. W tym stanie rzeczy należy uznać, że obawa rychłej śmierci była nie tylko subiektywnie, ale i obiektywnie uzasadniona.

Zgodnie z treścią art. 952 paragraf 2 kodeksu cywilnego treść testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpiszą spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie. Stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie wymóg ten został zachowany.

Wobec powyższego na podstawie cytowanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 520 kpc.